

6. Конвенція про права дитини від 20.11.1989. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

8. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#top>.

Вікторія ТЕЛЕВНА,
ад'юнкт
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Захист прав дітей є важливою складовою правової системи будь-якої країни. Україна, як суб'єкт міжнародного права, що підписав Конвенцію про права дитини, зобов'язана забезпечити відповідний рівень захисту дітей.

Проте несприятливі соціально-економічні умови, корупція та недостатня увага до цієї проблеми призводять до численних викликів у сфері захисту прав дітей.

Основою міжнародного захисту прав дитини стала Конвенція ООН про права дитини, ухвалена 20 листопада 1989 р. та ратифікована Верховною Радою України 27 лютого 1991 р. [1]. Відповідно до цієї конвенції діти як самостійні суб'єкти права повинні виховуватися в «дусі миру, гідності, толерантності, свободи, рівності та солідарності» і адаптуватися до самостійного життя в суспільстві. Конвенція стала першим міжнародним документом, який найширше закріпив економічні, соціальні, культурні, громадянські та політичні права дітей. На відміну від декларацій 1924 і 1959 років конвенція встановлювала чіткі правові норми, які повинні були виконувати всі країни, що її ратифікували [21].

Як зазначають О. Дрозд та Т. Хуторянська, у рамках Конвенції про права дитини держави-учасниці ООН зобов'язалися забезпечити неповнолітній особі такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права й обов'язки батьків чи інших осіб, які відповідають за дитину за законом, і з цією метою вживають усіх відповідних законодавчих та адміністративних заходів. Водночас особлива увага приділяється обов'язку національних публічних адміністрацій вживати комплекс заходів щодо забезпечення найкращих інтересів дитини як основному предмету піклування держави. Крім того, вживаються необхідні законодавчі, адміністративні, соціальні заходи з метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, образи чи зловживань, відсутності піклування, жорстокого поводження, експлуатації з боку батьків чи інших осіб, які згідно із законом турбуються про дитину [2, с. 259].

Держави-учасниці, в тому числі і наша країна, кожні п'ять років звітують перед Комітетом ООН з прав дитини про роботу, яку вони провели для забезпечення захисту прав дитини, труднощі, з якими вони зіткнулися під час реалізації положень конвенції, обговорюють вирішення проблем. На основі наданої інформації Комітет з прав дитини проводить експертну оцінку та готує рекомендації для кожної держави, зосереджуючись на пріоритетних проблемах та шляхах вирішення. Варто зазначити, що такі доповіді були проведені на спеціальній міжнародній конференції, до якої увійшли міжнародна спільнота експертів, міжнародні та національні організації із захисту прав дитини

Для України, де вже десять років поспіль триває збройний конфлікт, першорядне значення мають положення ст. 38 Конвенції про права дитини, яка говорить:

«1. Держави-учасниці зобов'язані поважати та забезпечувати дотримання норм міжнародного гуманітарного права, які застосовуються до них у разі збройного конфлікту.

2. Держави-учасниці вживають усіх можливих заходів для забезпечення того, щоб особи віком до 15 років не брали безпосередньої участі у військових діях.

3. Країни-учасниці утримуються від призову на військову службу будь-яких осіб віком до 15 років. При вербуванні осіб старше 15 років, але молодших 18 років, держави-учасниці повинні намагатися надавати перевагу особам старшого віку.

4. Відповідно до своїх зобов'язань за міжнародним гуманітарним правом щодо захисту цивільних осіб під час збройного конфлікту, держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів для забезпечення захисту дітей, які постраждали від збройних конфліктів, і догляду за ними» [1].

Згідно з Конвенцією про права дитини, яка є одним із найважливіших міжнародних документів у галузі захисту прав дітей, держави-учасниці, включно з Україною, мають зобов'язання забезпечувати безпеку та добробут дітей, особливо в умовах збройних конфліктів.

Пункти, наведені у цитованій ст. 38 Конвенції, прямо визначають обов'язки держав у разі збройних конфліктів. Ці положення є фундаментальними для забезпечення безпеки та захисту прав дітей під час війни.

Важливою частиною цитованої статті є четверте положення, яке зобов'язує держави-учасниці вживати всіх можливих заходів для захисту дітей, які постраждали від збройних конфліктів, та забезпечення необхідного догляду за ними. Це включає надання медичної допомоги, психосоціальної підтримки, доступу до освіти та життєво необхідних ресурсів. Україна, як держава-учасниця конвенції, зобов'язана дотримуватися цих положень та забезпечувати захист прав дітей, які постраждали внаслідок збройного конфлікту на її території.

Отже, українська влада та міжнародні гуманітарні організації повинні спільно працювати над забезпеченням безпеки та захисту прав дітей, які стали жертвами збройного конфлікту на території України. Тільки спільні зусилля та відповідальна підтримка з боку міжнародної спільноти можуть забезпечити належний захист найбільш вразливих членів нашого суспільства – дітей.

Важливим є і прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми». Цей закон спрямований на поліпшення механізмів соціального захисту дітей та підтримки сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах або стали жертвами воєнних дій та збройних конфліктів. Він має на меті вдосконалення процедур захисту прав дітей та сприяння подоланню негативних наслідків воєнного конфлікту для дітей та їхніх сімей [3].

Ці законодавчі ініціативи свідчать про те, що Україна приділяє особливу увагу захисту прав та інтересів дітей під час збройного конфлікту. Вони визначають не лише правовий статус таких дітей, але й механізми їх соціального захисту та підтримки. Такі кроки є важливими для забезпечення добробуту та безпеки дітей у надзвичайних обставинах війни та конфліктів.

Отже, прийняті законодавчі акти створюють основу для системного та комплексного підходу до захисту прав дітей українською державою. Такі кроки є критично важливими для забезпечення безпеки та добробуту дітей в умовах воєнного конфлікту та вказують на велику відповідальність перед майбутнім поколінням.

Список використаних джерел:

1. Конвенція ООН про права дитини: ратифікована Постановою Верховної Ради України від 27.02.1991 р. № 789-ХІІ. К. : Столиця, 1997. 31 с.
2. Дрозд О., Хуторянська Т. Міжнародні стандарти забезпечення прав і законних інтересів дитини та їх імплементація в законодавство України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2015. Вип. 75. С. 255-261.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми: Закон України від 26.01.2016 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/936-19#Text>.